www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

. УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 79. Джерзи-Сіті, Н. Дж., четвер, 6 квітня 1933.

VOL. XLI. No. 79. Jersey City, N. J., Thursday April 6, 1933. THREE CENTS.

НАЙБІЛЬША В СВІТІ ПОВІТРОВА ТРАҐЕДІЯ: РОЗБИВСЯ ДИРИЖАБЛЬ „АКРОН"

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт, висказуючи співчуття зприводу розбиття найбільшого в світі кермового повітрового корабля „Акрон", підкреслив, що тут не йде про матеріяльну втрату, але про те, що нарід не може позволити собі втрачати такого великого числа знаменитих людей, котрі загинули разом з „Акроном".

Досі виратувано тільки три особи, між ними Герберта Вілі, заступника команданта. Значить, загинули зприводу катастрофи 73 особи, офіцири і мужва. Нема вже ніякої надії, щоби хто з них був при життю.

Є це найбільша катастрофа, яку записала досі історія повітроплавства.

Покищо не знати, що було причиною катастрофи. І ледви, чи хто буде знати. Командант Вілі подає, що корабель зачав спадати в часі великої бурі. Зпочатку думали, що це ушкодили його громи, бо блискало раз-у-раз. Але мабуть не це спричинило катастрофу, яка скоїлася на Атлянтійськім океані, близько побережа стейту Ню Джерзи.

ЗАТОНУВ ЩЕ ОДИН ДИРИЖАБЛЬ.

БІЧ ГЕЙВЕН (Ню Джерзи). — Висланий на пошукування за жертвами розбитого „Акрона" малий кермовий кораблик теж розбився підчас бурі й потонув у морі. З 7 членів залоги потонули два.

ЩО РОЗПОВІДАЄ КОМАНДАНТ ВІЛІ.

НЮ ЙОРК. — Заступник команданта Вілі, котрий лежить у військовім шпиталі, подає, що катастрофа наступила нагло, в часі найбільшої бурі. На кораблі панував знаменитий порядок. Кождий був на своїм місці. Дано приказ, щоби кождий був готов ратуватися, бо катастрофа може наступити кождої хвилі. Дві мінути по приказі дирижабль злетів у море. Вілі каже, що струї води викинули його з корабля в море. Коли він виплив на поверхню моря, бачив уже тільки рештки розбитого „Акрона", освічувані блискавками.

ХВАЛИТЬ НІМЕЦЬКОГО КАПІТАНА.

НЮ ЙОРК. — Командант Вілі не може нахвалитися геройства молодого Німця Дальдорфа, капітана невеличкого тягарового корабля „Фебус". Він каже, що капітан Дальдорф уже був коло „Акрона" кілька мінут по катастрофі, зараз по півночі, й остався на місці до рана, та, не зважаючи на шалену бурю, докладав усіх старань, щоби знайти потонувших. Він теж виратував команданта Вілі і ще двох членів залоги „Акрона".

ГОТОВІ ЗАЛИШИТИ БУДОВУ ДИРИЖАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН.—Конґресовий комітет для справ маринарки розпічне дохождення в справі катастрофи, яка сталася з „Акроном". Кажуть, що панує таке переконання, що треба залишити дальшу будову дирижаблів. З трох дирижаблів, які мали Злучені Держави, два зістали розбиті, потягаючи за собою великі жертви в людях.

МОКРІ ГОРОЮ.

МІЛВОКІ (Висконсин). — Горожани стейту Висконсин ідуть слідом горожан стейту Мішіґен і подавляючою більшістю заявляються за знесення прогибіції, вибираючи на конституційну конвенцію самих мокрих делеґатів.

ЗМОДИФІКУЮТЬ 30-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — У конґресі мабуть не перейде проект негайного заведення в промислі 30-годинного тижня праці. Кажуть, що це є занадто радикальна реформа. І тому пропонують завести 35-годинний тиждень праці.

ТАКИ СКОНТРОЛЮЮТЬ МОРҐАНА.

ВАШИНҐТОН. — „Ди Сенат Бенкінґ Комітї" одержав усі повновласти, потрібні до того, щоби змусити кождого банкира відповідати на ті питання, які йому предложить комітет.

Тих повновластей треба було, щоби змусити найбільшого американського банкира, Моргана, дати вияснення щодо його фінансових і біржевих спекуляцій в Америці й поза границями Америки.

НАФТЯРІ ПІДПИРАЮТЬ ДИКТАТУРУ.

БУЕНОС АЙРЕС. — З відомостей, які доходять з републики Уруґвай, виходить, що там заведено строгу цензуру та панує диктатура президента Ґабріеля Тери. Розігнано ґазовими бомбами студентську демонстрацію, яка заявилася проти диктатури.

Соціялістичний провідник, Еміліо Фруґоні, каже, що диктатура завдячує своє істнування американським нафтовим маґнатам, котрі хочуть повалити державний ґазолиновий монополь, завдяки якому ціна на ґазолину є далеко дешевша від тої, якої домагаються американські нафтярі.

ЗБІРКА НА СВІТОВУ ВИСТАВУ ПРОДОВЖЕНА ДО 10-го КВІТНЯ 1933.

ДОКІНЧУЙМО ВЕЛИКЕ ДІЛО Й ПЕРЕСИЛАЙМО НЕГАЙНО ЖЕРТВИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО ПАВІЛЬОНУ, ВЛАШТУВАННЯ ВИСТАВИ І УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВИСТАВОВОЇ КОРПОРАЦІЇ:

UKRAINIAN CHICAGO WORLDS FAIR EXHIBIT

9300 COTTAGE GROVE AVENUE, CHICAGO, ILL.

ІСТОРИЧНА ПРАВДА ЧИ ФАЛЬШ?

На засіданні буджетової комісії міської ради у Львові радний д-р Ротфельд зажадав скреслення позиції 2,500 зол., призначених на субвенцію для Товариства дослідів польської оборони Львова і Східньої Галичини, а це тому, що видана недавно перша книжка того Товариства про оборону Львова повна перекручень, історичних фальшів і тенденційного, незгідного з правдою представлення ролі та поведення цілих ґруп населення супроти листопадових подій з 1918 р. На випадок відкинення цього внеску промовець предложив резолюцію з домаганням, щоби виплату субвенції 2,500 зол. узалежнити від загарантування згаданим товариством, що його публікації й методи праці запевнять обєктивне й наукове представлення воєнної історії Львова.

У відповідь внескодавцеви кілька радних запевнювали, що в книжці написана правда, або, що книжка приносить тільки матеріяли, яких не можна назвати фальшами. На доказ „правдомовности" тих матеріялів д-р Ротфельд навів хочби твердження, що Жиди переховували в одній божниці скорострїл, хоч цьому закидови управа тієї божниці рішучо заперечила. Розуміється, домагання д-ра Ротфельда польська більшість відкинула.

СТАТИСТИКА ЗНАХОДИТЬ В АЛБЕРТІ 55,872 УКРАЇНЦІВ.

Домінальне статистичне бюро оголосило числа про походження мешканців Алберти, і з тих чисел виходить,–що в Алберті є 55,872 особи українського походження. Найбільший процент населення творять Анґлійці, яких там є 188,456. Усього населення має Алберта 731,605 душ і з того більша половина походить з британських островів, а саме 389,238. До цеї ґрупи крім Анґлійців належать Ірляндці, яких є 79,978, Скотляндці — 110,720 і 10,084 інших.

Між потомками інших народів Европи на першім місці стоять Німці, котрих в Алберті є 74,450. Сини і доньки Франції рахують себе на 38,377 душ, Скандинавців є 59,461, а вслід за ними йдуть Українці. Інші народности представляються так: Поляки 21,157, Росіяни 16,381, Австрійці 6,737, Жиди 3,722, Мадяри 5,502, Румуни 4,712, Чехи і Словаки 6,404, Фінляндці 3,318. На 832 душ населення в Мондер є 595 Українців.

УТРАКВІЗУЮТЬ.

У Раневичах (повіт Дрогобич) перемінила шкільна куратория місцеву українську школу на утраквістичну. Всіх польських дітей у цьому селі є лише троє. У селі Ластівках (повіт Дрогобич) також перемінили українську школу на утраквістичну.

ІСТОРІЯ З ЗАЛЕҐЛИМИ ПОДАТКАМИ МУКАЧІВСЬКОГО РАБІНА.

В мукачівського головного рабіна, Лазаря Шпіри, появилися 3 березня екзекутори, щоби перевести екзекуцію за незаплачений податок у висоті 523,000 кч. Шпіра зробив крик, скликав Жидів, ті збіглися, заступили цілий двір і не допустили урядників. Урядники покликали до помочі поліцію. Прийшли 20 поліціяв. Рабін не хотів видати ключів від каси, отже рішилися розбити касу. Вже післано по замкарів, як прийшов телефонічний наказ від президента фінансової дирекції в Ужгороді, щоби все стримати.

Гуманний поступ Фінансової Дирекції гідний признання. Віримо, що вона в своїй гуманности піде ще далі і — на залеглий податок п. Шпіри спокійно почекає, тим більше, що тут йде про таку невелику суму як пів міліона. Однак ми були ще більше раді, колиб Фінансова Дирекція оказувала таку саму гуманність і супроти малих людей, що не мають ні телефону в своїй хаті, ні не можуть непокоїти Фінансову Дирекцію... — („Укр. Слово").

НІМЕЧЧИНА ВИКИДАЄ РУМУНІВ.

Підчас розшуків у комуністів знайдено в Німеччині, кажуть, триста комуністів румунського походження, що стоять у безперервних звязках з комуністами в Румунії. Німецький уряд рішив повидалювати зі своєї держави всіх небезпечних для внутрішнього ладу чужинців, а між ними й румунських. Румунський міністер заграничних справ, Титулеску, поробить у Берліні відповідні заходи. А якби вони не помогли й Німеччина дійсно видалювала. румунських громадян, то Румунія відповість на це тимиж самими способами й видалить з Румунії відповідне число німецьких громадян.

ЗДІБНИЙ СТУДЕНТ МУЗИКИ СТУДІЮЄ ДАЛЬШЕ.

Злучена рада Королівської Музичної Колеґії в Лондоні продовжила ще на один рік курс Михайла Кучера з Вінніпеґу, студента гри на скрипці. Це вже трете продовження, яким відзначено Кучера, відколи він виїхав з Вінніпеґу у 1929 р. на дворічний курс музики в Лондоні, після того, як він вийшов переможцем у контесті.

ВИМОРДУВАЛИ ЖИДІВСЬКУ РОДИНУ.

До Мешкання купця Морі-са Гольцмана в Радівцях на Буковині добулися вночі чотири бандити і ножами вбили й закололи його, жінку та 10-літнього сина. Ограбивши мешкання з грошей та цінних річей, утікли без сліду.

ПОХОРОН МИКОЛИ К. САДОВСЬКОГО.

Похорон великого артиста і творця українського театру М. К. Садовського відбувся в Києві 10 лютого ц. р. при великій участи українського громадянства і представників влади. Тіло Покійника було виставлене в салі професійного союза робітників освіти (колишнього Дворянського Собранія) на високій трибуні серед маси вінків і зелені, а українські артисти робили при нім почесну сторожу.

Похорон зачався громадянською панахидою при участи хору „Думка" й симфонічної орхестри. Виголошено було багато промов; між іншими промовляли артист Юра, директор Курбас від харківської делеґації, і Антоненко-Давидович. Артист Ватуля відчитав кілька співчутливих телеґрам і листів та вірш М. Рильського, присвячений памяти Померлого. Хор „Думка" відспівав пісню Леонтовича „Козака несуть", а орхестра прекрасно заграла марш Шопена.

Жалібний хоровід рушився відтак через Хрещатик і бульвар Шевченка на Байкове кладовище. По дорозі були ще промови коло колишнього Троїцького Народнього Дому, в котрім грала довгі роки славна театральна трупа Покійного, та коло музично-драматичної школи ім. Лисенка, яка виховувала артистів української штуки.

Цілий похорон відбувся з розпорядження комісаря освіти Скрипника на державний кошт, а поховано Миколу Садовського коло могили Лисенка.

Смерть прийшла досить несподівано. Коли недавно, на Різдвяні Свята, роздавав професійний союз робітників мистецтва нашим корифеям різдвяні подарунки (муку, крупи, цукор, дрова і т. п.) то покійний сказав: **„Та ви мене нагодуйте тільки добре, то я вам ще заграю так, що ну!"**

На жаль, не довелося вже... В недовгий час потім подало радіо з Москви сумну вістку про смерть Великого Українського Мистця.

ПЯТЬ ДІВЧАТ ЗҐОРІЛИ.

Пять дівчат згоріли у пожежі фабрики сірників в Гуд, Кве., по другім боці ріки від Оттави; 28 інших дівчат, посмалених та попарених, забрано до шпиталів.

Огонь зачався в паці сірників, у якій було 400 малих скринок з сірниками. Полумінь в один момент обхопила цілий будинок і відтяла вихід пятьом дівчатам, які згинули. Інші робітники, які хотіли їх ратувати, мусіли безрадно приглядатися, як нещасні дівчата дерлися до вікон тоді, коли полумінь їх припікала. З пятьох дівчат, які згоріли, тільки одна мала поверх 20 літ.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД ЖАДАЄ „ВІЛЬНОЇ РУКИ" СУПРОТИ РОСІЇ

ГОТОВИТЬСЯ ПІРВАТИ З ДНЕМ 17 КВІТНЯ ВСЯКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ЗНОСИНИ З РОСІЄЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Уряд вніс у парляменті законопроект про надання права урядови розірвати з радянською Росією торговельні зносини в кождім часі, коли уряд признає це потрібним. Крім того уряд просить дозволу також заборонити довіз з Росії до Анґлії всякого краму й сирівців. З того виходить, що треба сподіватися, що з днем 17 квітня, коли кінчається теперішній російсько-анґлійський торговельний договір, він не буде поновлений.

Крім того уряд видав „Білу Книгу", в якій подав матеріяли про арешти анґлійських інжинірів у Росії та про свою кореспонденцію в цій справі з послом у Москві, Овеєм. З телеґрам посла видно, що в Росії тепер панує страшний терор, який большевики перенесли й на анґлійських інжинірів.

Большевицький суддя Вишинський заявив, що процес над анґлійськими інжинірами пічнеться не скорше як 10 квітня. Радянська влада випустила з вязниці ще трох британських інжинірів за кавцією по 25,000 рублів.

БОЙКОТ ПРОТИ ЖИДІВ ПОКІНЧЕНО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Націоналісти оголосили, що бойкот проти Жидів не буде поновлений, бо, мовляв, він уже осягнув свою мету. Тепер німецькі націоналісти пропаґують гасло: „Купуйте лише німецьке й лише в Німців". Міністер торговлі, Гуґенберґ, зарядив, щоб у його міністерстві та в орґанах, звязаних з ним, були виключені зі служби всі Жиди. Взагалі така нагінка на Жидів далі лишається в цілій Німеччині.

Націоналісти приготовили для 5,000 своїх політичних противників табор у Дашав, у Баварії. На це вони приготовили старі помешкання та будівлі величезної амуніційної фабрики, що вже кілька років стояла порожньою. Високі стіни фабрики обгороджені також колючим дротом.

НІМЕЧЧИНА МАЄ БУТИ СОЮЗНИЦЕЮ ВЕЛИКОЇ РОСІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Недавно в Гамбурґу вийшла з друку цікава книжка лідера німецьких мілітаристів, генерала фон Зекта. Книжка ця називається „Німеччина між Заходом і Сходом". В ній фон Зект доказує, що Німеччина повинна за всяку ціну підтримувати єдність і велич російської імперії, не зважаючи на форму влади в ній. Він уважає, що лише союз Німеччини з великою єдиною й неподільною Росією дасть можність Німеччині відбитися від своїх ворогів та економічно стати на ноги.

ЗНОВУ НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ Й ДАНЦІҐОМ.

ДАНЦІҐ (Вільне місто). — Тут стало відомо, що Польща видала розпорядок, що до неї будуть допускатися лише ті американські овочі, які прийдуть пароплавами до Ґдині, польського порту біля Данціґу. Отже навіть самому Данціґови доведеться для своїх потреб купувати овочі, які прийдуть до чужого порту.

Данціґський сенат вбачає в цьому порушення польських зобовязань супроти вільного міста Данціґа й ворожий акт направлений проти вільної торговлі у вільнім порті. Тому Данціґ готовий внести відповідну скаргу до Ліґи Націй.

ЕКЕНЕР ВРАЖЕНИЙ ЗАГИБЛЮ „АКРОНА".

БЕРЛІН (Німеччина). — Найавторитетніший будівничий і капітан цепелінів, д-р Г. Екенер, надзвичайно вражений загибілю американського дирижабля „Акрон". Він каже, що ця загибіль ставить перед ним нові проблєми в дальшій будові таких повітроплавів та може значно змінити його пляни щодо експльоатації цепелінів, яку він сподівався розвинути.

Особливо він висловив свій тяжкий жаль, що на „Акроні" загинуло так багато ліпших американських знавців повітроплавного діла й особисто йому дуже добре знайомих людей. Щодо причин загибелі, то він ще наразі не може скласти своєї опінії, але вважає, що грім не міг спричинити загибелі. Такамо неймовірно, щоб „Акрон" упав на воду зприводу повітрової зимної струї зверху вниз, яка часто трапляється підчас громовиці й бурі, бо така струя звичайно не доходить до поверхні землі, чи води.

Найскорше Екенер припускає, що на „Акроні" сталася пожежа, яка спалила кілька бальонів з ґазом (гелієм), тому повітроплав стратив здібність триматися в повітрі.

ЯПОНЦІ ЗБОМБАРДУВАЛИ КИТАЙСЬКЕ МІСТО.

ПЕКІН (Китай). — Японські літаки збомбардували невелике місто Долонкур, яке лежить недалеко кордону з Джеголом. Китайська залога розбіглася. Японські воєнні відділи наступають з Джеголу по лінії на Тяндзін, де знаходиться велика японська залога.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і Заграниці:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИЗНАННЯ ЗА ВІДВАГУ

Рузвелт має горожанську відвагу. Того одного годі відмовити президентови. Це загальна опінія, висказана в Америці зприводу запропонованих ним ощадностей, а зокрема зприводу зменшення платень ветеранам.

Президент Рузвелт взявся за дуже непопулярну справу. За таку, яку обминав кождий президент перед ним, якої боялися торкнути сенатори й конгресмени й обидві головні партії. Всі вони знали, що виплати ветеранських допомог можуть дійти до дійсного абсурду, бо звалений з того боку на державу тягар виносив би згодом, десь коло 1949 р., величезну суму $60,000,000,000. І всі знали, що з тих виплат користають десятки тисяч людей, котрі з війною не мають нічого спільного, котрі набралися недуг навіть не сповняючи військової служби.

Та зачіпити ті недомагання було важко. Бо за несправедливість стояла теж справедливість. З цими, що побирали допомоги незаконно чи неслушно, були ті, котрим держава обовязана дати допомогу з законного й морального огляду.

Але хоч як воно було важко братися за розвязання того вузла, мусів хтось знайтися, хто взявсяб за ту невдячну справу. І тою людиною став президент Рузвелт. І за те дав йому велике признання цілий край, дала йому признання й подавляюча більшість самих ветеранів.

Президент, звертаючися до ветеранів, підкреслив, що переживаємо в Америці часи, коли кожда людина мусить щось посвятити, щоби довести край до економічної рівноваги. І ветерани мусять теж бути між тими. І тому саме відмовлено тисячам ветеранів усякої допомоги, а всім іншим процентово дещо зменшено.

Уся та чистка, як і зменшення допомог, забере кілька місяців часу. Це є перша спроба вичистити ветеранську організацію щодо допомог з тих елементів, котрі такої допомоги не потребують, бо мають власний маєток чи заробляють, або котрим така допомога взагалі не належиться. З такою чисткою мусить погодитися навіть кождий патріотичний американський ветеран, бо ті з ветеранів, котрі дійсно потерпіли на війні й котрі є без роботи, повинні бути далі на лісті тих, що мають право до державної допомоги.

Чистка, переведена між ветеранами, повинна бути теж спонукою до того, щоби такі чистки перевести по цілій Америці, в ріжних установах. А тоді певно піднесласяб ціла Америка морально й матеріяльно.

М. Подолянин.

ПО IX-ТІМ ЗЇЗДІ ЦЕСУС-А

У місяцю лютім відбувся у Празі IX-тий ювилейний Зїзд Центрального Союза Українського Студенства. Відбувся, так як і всі попередні зїзди ЦЕСУС-а, на великій віддалі від України — на еміґрації.

Минуло вже понад десять років від того часу, як третій Конґрес Українського Студентства у 1922 р. покликав до життя Центральний Союз Українського Студентства, виробивши й затвердивши статут ЦЕСУС-а й вибравши Управу першого складу ЦЕСУС-а.

Багато часу від тієї пори упливо й немало змін зазначилося в житті українського студентства й цілої української нації від року 1922 по цей день.

ЦЕСУС повстав у часах великої повоєнної еміґрації української академічної молоді, повстав у роках, коли в краю чимраз жвавіше й упертіше велася боротьба за Таємні Українські Високі Школи, на еміґрації ж повставали також Українські Еміґраційні Високі Школи. Бурхливі й досить шумні часи були... Але... минулася боротьба за Українські Високі Школи у Львові, тисячі й сотні студентів, що колись студіювали на еміґрації по численних високих школах Чехословаччини, Австрії, Німеччини й інших країн, студії покінчили, й або повернулися до краю, або, як еміґранти, ще більше розсіялися по ріжних країнах Европи, Америки й Азії. Українські Високі Школи на еміґрації, в яких раніш теж численне студентство роїлося, або перейшли на стан „консервації", і позбавлені права приймати нові річники студентів, заходяться навколо організації курсів позаочного навчання (Українська Господарська Академія й Педаґоґічний Інститут у Ч. С. Р.), або вже не мають і пятої частини колишньої скількости слухачів (Український Університет — Прага).

В краю теж чимало змін за ті часи відбулося. По кількох роках зневіри й дезорієнтації по упадку Українських Таємних Високих Шкіл, розпочалася вперта й нестримна, хоч зпочатку малопомітна, праця відбудови й зміцнення підупалих загально-краєвих українських студентських орґанізацій.

То була чи не найтяжча доба в житті ЦЕСУС-а — на еміґрації сили й кадри працівників з року на рік маліли й слабшали, край — був абсорбований реконструкцією внутрішніх звязків студентського орґанізованого життя й інколи здавалося, що от-от урветься останні тонкі нитки, що ще лучили край з нашою студентською централею.

Свого вершка цей стан замирання досяг підчас тієї понад дворічної павзи, що тревала від VIII-го зїзду (кінець 1930 р.) до IX. зїзду. До інших несприяючих чинників прилучається ще світова господарська кріза, що тяжко відбивається на платничій здібности українського студентства. Централя, якої працівники жартом могли собі дозволити скаржитися на ізоляцію й майже „моральну бльокаду", починає себе іноді відчувати в стані справжньої фінансової бльокади, яка примушувала зводити до мінімуму колись таку широку участь ЦЕСУС-а у міжнародніх зїздах, найбільшеж тяжке матеріяльне становище останніх років відбилося на видавничій діяльности ЦЕСУС-а — „Студентський Вістник" від грудня 1931 року вже не має змоги виходити.

Та не даремно від кількох літ в цілім українськім орґанізованім житті неначе поволі, але все певніше починає здійматися свіжий вітер. Тяжкі часи й занепад чи пак підупад далося якось перетревати, а тепер — по недавно відбутім девятім зїзді ЦЕСУС-а можна без жадного перебільшення чи нещирости цілком певно спостерігати познаки переломy до кращого. Першою ознакою безперечно був сам загальний настрій, в якому проминув щойно відбутий зїзд... Замісць нервовости — рівновість, замісць деякої розгубленості кількох останніх зїздів панувала на цьому зїзді бадьорість, що хоч і свідома тягару перепон, труднощів та небезпек, але непохитно вірить у своє право й неминучість своєї перемоги. По друге — не давали підстав для песимізму і звіти делеґатів з місць.

Величезний зріст активности серед краєвого студентства був загально оцінений як найліпший обєктивний показчик перелому ситуації на краще. Поза тим і звіти з поодиноких еміґраційних осередків свідчать про те, що й при значно меншій чисельности українських студентів на еміґрації, ніж то було минулими роками, орґанізаційний рух не занепадає, а в деяких осередках, як Данціґ та Прага, останніми роками орґанізаційне життя навіть розростається.

Відповідно до цього в резолюціях культурно-освітньої комісії, ухвалених пленумом IX. зїзду, читаємо такий уступ: „Розглянувши культурно-суспільну діяльність українського студентства, Зїзд з радістю й гордістю стверджує надзвичайне оживлення орґанізаційної праці серед українського студенства та його інтензивну працю на всіх ділянках українського громадського життя".

IX. Зїзд ЦЕСУС-а з радістю й гордістю стверджує: за останнє 10-ліття зросла й посилилась на всіх землях Соборної України боротьба Української Нації за її національне та соціяльні визволення, за збудування Самостійної Соборної Укрянської Держави.

IX. Зїзд ЦЕСУС-а клонить у глибокій пошані голову перед всіми тими, що на жертвеннику Батьківщини свій труд, своє життя поклали, та пересилає всім активним борцям за визволення Соборної України щирий, дружний привіт.

Українське студенство, як в минулому так у теперішньому й в майбутньому все було, є й буде авангардом тієї завзятої, твердої боротьби української нації, за підстави й цілі її творчого буття й твердо та непохитно вірить, що в цій боротьбі українська нація переможе та здобуде свою Самостійну Соборну Українську Державу.

IX. Ювилейний Зїзд ЦЕСУС-а висловлює своє найглибше співчуття тим героям-мученикам, що полягли підчас звірського подавлення московсько-большевицьким режімом повстання української людности, та низько клонить голову перед тим незломним духом, що панує в серцях нашого народу наперекір усім жахливим умовинам.

Розглянувши культурно-суспільну діяльність українського студентства, Зїзд стверджує з радістю надзвичайне оживлення орґанізаційної праці серед українського студентства та інтензивну працю на всіх ділянках українського громадського життя.

IX. Зїзд признає величезну вагу такої культурно-освітньої праці серед українського народу, яка за свою одиноку й остаточну ціль має виховання та перевиховування широких народніх мас у національно-державницькому дусі й взиває до такої посильної масової праці все українське студентство, зокрема серед українського робітництва за кордоном.

IX. Зїзд визнає велику вагу видавання центрального студентського орґану. З огляду на такий фінансовий стан ЦЕСУС-а та перенесення культурно-суспільної референтури до Краю, Зїзд доручає Управі поробити в якнайкоротшому часі заходи для розбудови краєвого „Студентського Шляху" в центральний орґан українського студентства в межах можливости та відповідно до вимог орґанізованого українського студентського життя. Доцінюючи належно значіння „Студентського Шляху", як одинокого під цю пору українського студентського орґану, Зїзд взиває все українське студентство активно піддержати цей орґан.

Зїзд доручає Управі в міру спроможности та відповідно до потреби видавати свої публікації, бюлетені, тощо.

Відносно українських шкіл на західніх українських землях Зїзд принимає становище II. краєвого студентського конґресу у Львові, а саме: що справа УВШ на західніх українських землях буде вирішена лише вкупі з вирішенням цілости української справи.

Зїзд стверджує потребу істнування під сучасний момент УВШ за кордоном, одначе з жалем стверджує, що істнуючі тепер УВШ за кордоном не відповідають завданням та потребам українського життя, тому доручає Управі ЦЕСУС-а започаткувати та розгорнути акцію серед українського громадянства в ЧСР одної УВШ, поширеної потрібними факультетами, яка малаб український державницький характер.

Взиваєтьcя українське студенство звернути увагу на велике значіння спорту не лише як осередка самовишколення, але й великого чинника пропагандивного серед чужинців.

До цього треба додати, що ЦЕСУС-ові і цього року доведеться, як все перед тим, виступати на міжнародній арені — на конґресі Всесвітньої Студентської Помочі, Всесвітньої Студентської Конференції у Венеції й ін. Ця участь потребуватиме певних коштів, які самі українські студенти навряд чи зможуть покрити на всі 100%. Булоб надзвичайно бажаним, щоби українське громадянство в цілому, як у минулому давало іноді докази свого розуміння ваги й значіння міжнародної діяльности ЦЕСУС-а, піднесло й цим разом до зрозуміння завдань закордонної пропаґанди ЦЕСУС-а й заздалегідь допомогло ЦЕСУС-ові зібрати ці зрештою не такі вже великі фонди для міжнародньої пропаґанди, яку мусимо провадити тепер — у бурхливому 1933 році — з подвійною енерґією та напруженням.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. Б., Скрентон, Па. — Коли не було, то виходить, що не підходило до друку.

І. Л., Ґери, Індіяна. — Ми хотіли би знати, чи той, що натягнув вдову на гроші, а про котрого подає місцева американська ґазета, є Українець, чи якої іншої народности.

Честер, Па. — Коли питаєте, подавайте своє імя. Ви читали, але не дочитали. Польщу розбирали трома наворотами. І розбирали в тім році, про який згадує „Свобода".

М. В., Дітройт, Міш. — Ваша оповістка про збори танцюристів у Гемтрмк прийшла запізно. Але навіть якби прийшла була в час, годі було би її помістити, бо це є звичайне платне оголошення.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Е. Кайзерлінґ.

САЛДАТКА ХРИСТЯ

(2)

Так мусить бути! Оце та велика радість життя — відчувала Христина. Потім головіки посперечалися й побилися. Христя також узялася до бійки, як і інші жінки, одначе тепер із тією гордістю, що то за свого чоловіка кричить і шарпає інших мущин за волосся. Вкінці хлопці та дівчата повели зі співом молодят до хати Анни-Лизавети. Там приготовлено вже шлюбне ліжко.

Коли Христя світила у малій кімнаті, Тома кинувся тяжко на ліжко. Був дуже пяний і зараз заснув. Христина визула його, поправила подушку і також поклалася. Була наче з хреста знята. Коли замикала очі, здавалося їй, що ліжко гойдається наче човен. Одначе добре заснути не могла. Коли знову засипляла, здавалося їй, що вона в церкві, або танцює в коршмі, що аж стряхнула шлюбного вінка звивалися наче батоги. Тоді відчувала, наче хтось потрясав нею, щось підривало її вгору. Гляділа в темряву й думала. Щось лихого жде її, та що? Ах, так. Завтра її чоловік відїжджає і старе життя починається наново — весіля минуло й нічого — нічого доброго — а як довго? Вже дніло. Шиби синіли. Христина випрямилась і гляділа на Тому. Лежав, змучений тяжким сном, ясне волосся розбурхане й вогке на чолі, лице червоне-червонісіньке. Хропів рівномірно й голосно з напів відхиленими устами.

Христя погладила його легенько по грудях і рамени.

— Спи, спи, сказала наче до дитини.

Її чоловік таксамо належав до неї, як її сорочка, її праця, коза, ще більше ніж коза, що належала також до матері. То було дуже приємно! Мала те, чого бажають усі дівчата, за чим моляться всі — чоловіка. Тай ще дотого він був такий кремезний і сильний. Та що з того, коли зараз мусить його віддати! Ах, Боже, краще зовсім не думати про те! Христя вийшла з ліжка та взяла дійницю. Йшла доїти козу.

На дворі віяв сильний вітер, падав мокрий сніг. У заграві нового дня видно було велику сіро-блакитну рівнину. На овиді понад чорною стяжкою ліса зарисовувалося біле сяйво. Як що ранку, Христя пристанула, прислонила очі рукою та гляділа поважно й хмарно на світ, що будився. Здовж дороги при сірих хатах стояли інші жінки з дійницями, як Христина, прислонювали собі очі рукою та гляділи поважно й понуро на сірий світанок, наче сподівалися чогось від цього дня.

Христі було зимно. Побігла у стайню, до низької перегороди, де були: коза, безрога та кури. Повітря було там тяжке й тепле. Кури тріпотали на бантині крилами. Безрога приємно порохкувала. Христя присіла біля кози та взялася доїти. Тепле молоко приємно протікало їй між пальцями. Якесь таке приємне задеревіння оволоділо нею. Сперла голову на козу та плакала, не так голосно й приписово, як при вінчанні та як плакатиме пині в місті, як її чоловік відїзджатиме, а плакала так, як тоді, як була дитиною. Сльози лилися легко, заливали лице, начеб пірнула ним у теплу воду. Серце спочувало самій собі. В сльозах заснула солодко та без мрій. Коза стояла тихесенько, звернула до неї по матірньому лице та гляділа на сплячу спокійними жовтими очима.

Христя пробудилася, коли мати говорила зараз біля неї.

— Боженьку, заснула при доєнні. Чогож ти нині прийшла доїти?

— Таж хтось мусить це зробити, — відповіла крізь сон Христя.

— Зробити! — відповіла Ганна-Лизавета — тай при тому заснути.

Голос матері був непривітний як звичайно, всеж Христя почула в ньому щось наче пошанівок. Самособою, до молодиці говорять інакше, ніж до якоїсь там Катерини.

— Іди, розпали, чоловік твій мусить рано вийти.

Христя зірвалася. Правда! Нинішній день не був іще звичайним днем. Нині зодягнеться ще по святочному та поїде до міста. Нині всі глядітимуть на неї та спочуватимуть із нею. Це трохи додавало їй розради.

Новобранців мав відвезти війт великими саньми. Матері, батьки та жінки мали їхати за ними, щоби попрощатися на двірці.

При сніданку Тома говорив лише про процес і навчав жінку, що й як має робити.

Дундур, невеличкий хутірець лівобіч від села під лісом, належав до Петра Руця, а повинен належати до Христина, бо вона була одинока сестрінка покійного господаря. Знову Петро був лише чоловіком пасербиці. Тома оженився з Христею лише тому, що сподівався дістати той хутірець. Христя повинна була під його неприступність випроцесувати своє право.

— Пійди до адвоката Якобзона, він мудрий, жиди все наймудріші. Тай не дорогий. Не дай обманутися.

Христя слухала уважно. Підчувала добре свою відповідальність.

— Вже я це полагоджу, — сказала. — Я не дурна.

— Колиб ти була дурна, то я був би не оженився з тобою, — додав Тома.

Новобранці повсідали на сани, викрикаючи. Жінки й діти з села обступили їх і плакали. Жінки чотирох рекрутів знову їхали разом санками. Тепер падав більший сніг. Гострі сині голови цукру, що так як учора колихалися на всі боки, тепер біліли.

У лісі Марійка відізвалася:

— Що нам із того? Завтра знову буде все так, як давніше.

— Щож робити? — відповіли три інші та зітхнули.

Потім, як їхали попад беріг моря, Олена сказала:

— Коли не потисне мороз, то жито знидіє.

Інші зітхнули та сказали тихо:

— Ах, Боже. Недобре.

Більше по дорозі нічого не говорили.

В місті ледви мали час сумувати. Там треба оглядатися на всі боки. Потім вичікування перед ратушем, поки чоловіки не вийдуть, потім їстимуть у коршмі, пити горівку, закусувати бубликами, вкінці прощання на стації та голосіння. Тома поклепав Христину по рамени:

— Ну, ну, там не вмирають. Грисилай гроші, там дають погано їсти. Дбай про процес, іди до адвоката. Держися добре, бо інакше може трапитися таке, що як вернуся додому, пошиюсь у дурні.

— Так, так.

Як поїзд рушив, жінки стояли ще на пероні та голосили:

— Ах, Боже, ах, Боже!

Христина перша затихла. Таж мусіла йти до адвоката.

Там ждала в гарній теплій кімнаті. Адвокат був невеличкий, привітливий. Вислухав її терпеливо й обіцював, що все буде якнайкраще. Жартував навіть, погладив Христю під бороду та сказав:

— Така гарна молодичка, а мусить так довго постити, ой.

Це був уже добрий знак.

Був уже вечір, як сани завернулись. Огнені пасмуги ліхтарів, величезних і пошарпаних, пробігали по блакитному небі. Червоне сонце, наче притиснене морем, зникало помало. Хвилююче сіре море перерізував багряний блеск. Хвилі шуміли тихо, мягко. Жінки вояків із ходження, стояння, пиття та плачу були дуже помучені. Сиділи тихі, терпеливі, гляділи тупо в заходяче сонце. Коли в лісі потемніло, коли місяць виплив понад чорне верховіття ялиць, тоді жінкам стало ще тяжче на серці. Плакати вже не могли та взялися співати першу-ліпшу пісоньку. Жалісно розходилися звуки по лісі.

На твоїм шляху білий цвіт
терниини,
Не виходи, мила, в такий
пізний час!
Повіяє злегка в тебе
одежина,
Вийди, заки сонця ясний
промінь згас!

(Далі буде).

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,
(слова і мельодії Л. Лепкого)
НА МУЖЕСЬКИЙ ХОР
опрацював
Михайло Гайворонський
пісні:
1) **Маєва нічка**
2) **Кладочка**
3) **Бо війна — війною**
4) **Тьох—тьох.**
Пісні ці видала накладня „Червона Калина" у Львові.
Ціна чотирох пісень 25 центів.
Головний склад на Америку в книгарні:
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ.

Желятинові, з образками Воскресення	5 цнт.
Картки звичайні з цвітами	3 цнт.
Картки з українськими мережками й образками	5 цнт.
Картки в формі книжочки з віршом	10 цнт.
Картки в формі книжочки з віршом	15 цнт.
Листовий папір з віршом	10 цнт.

МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ
ЛІТУРГІЮ святого Іоана Златоустого, на мішаний хор
Музику склав Олександер Кошиць. Ціна $1.50
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОРАДА ДЕЛЕҐАТАМ НА КОНВЕНЦІЮ.

Ріжні непрошені оборонці У. Н. Союза надсилають нам, делеґатам і делеґткам на Конвенцію У. Н. Союза, ріжні дечочки, якими нібито хочуть нас научити, як ми маємо гляділи на роботу в нашій організації.

Ми добре знаємо тих непрошених опікунів. Їх порад нам не треба, бо ми самі добре сідчимо за тим, що діється в У. Н. Союзі. А прийдемо на Конвенцію, тоді почуємо справоздання головних урядників і там зможемо висказати свобідно свою думку щодо їх роботи.

Хочу тільки звернути увагу делеґатів і делеґаток на те, щоби кождий взяв зі собою статут на Конвенцію. Бо дуже часто буває так, що коли треба перевести якісь зміни, або коли хто поклискується на якусь постанову статута, то ходимо один до другого та заглядаємо в статут другого, замісць мати свій перед собою. А це робить замішання на галі нарад і не дає делеґатам змоги добре орієнтуватися в тім, від ким ведуться наради.

Юрій Присташ.
делеґат 230 від. У. Н. С.

—o—

ПРО КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ.

Надходить час, коли доведеться побачити нам на сторінках нашого органу проекти наших відділів, ухвалені зприводу надходячої конвенції У. Н. Союза.

З практики давніх літ знаємо, що відділи ухвалюють дуже часто такі проекти, які не можуть бути ніяк виконані, бо вони не є згідні з обовязуючими в Америці законами, або є проти добра нашої організації.

Тому, укладаючи й ухвалюючи проекти, треба добре подумати, чи вони можливі до переведення.

І памятаймо на те, що У. Н. Союз це найстарша й найповажніша наша народня організація в Америці. Ми, Союзовці, повинні бути найсвідомішими членами. Те, що ми ухвалюємо й що потім оголошуємо в „Свободі", читають свої і чужі, навіть наші вороги. Читають те й наші люди в краю чи в ріжних краях по світі, куди лишень доходить „Свобода". А те вже накладає на всіх членів і на відділи обовязок добре обдумати те, що пускається друком.

Коли вже що було піднесене в якімсь проекті, не повторюймо того, бо забираємо в той спосіб непотрібне місце в газеті. Вистарчить заявитися за проект того й того відділу.

Я думаю, що було би добре, коли би редакція, у порозумінню з екзекутивою, подавала свої завваги щодо справ, порушених у передконвенційних проектах. Ми є на передодні великої реорґанізації. Вже зайшли в У. Н. Союзі значні зміни і не кождий на них визнається. Тому можна у добрій вірі проектувати те, що не є добрим чи розумним. Завваги причиняться до того, що члени і делеґати на Конвенцію будуть краще визнаватися в організаційних справах.

На критику діяльности уряду чи нашого органу є Конвенція. Тому в проектах не повинно бути на це місця.

Проекти треба подавати такі, які статутова комісія могла би одобрити. Тоді могла би їх і Конвенція затвердити. Тоді був би і хосен з проектів.

Теодор Сеник,
делеґат 21. від. У. Н. С.

ЖИТТЄВА СПРАВА.

За останні тижні світ чимраз більше нервується з приводу виразної загрози війни в Европі. На уста кождої людини насувається питання, чи дійсно має знову прийти до війни, а як так, то коли? Хто зачне перший і хто прилучиться до крівавого танцю? З мішаними почуваннями приймають до відома вісти, що надходять із старого континенту, а які говорять про напружену ситуацію в політичнім світі, де після світової війни нагромадилось забагато невдоволення, котрого вже не можна маловажити, як це було в 1919 році.

Безпосереднім приводом до заворушення умів є прихід Гітлера до влади в Німеччині, котрому приписують воєнні наміри в порозумінню з його партійним союзником, можновладним Мусолінієм. Загальна опінія є та, що півперек Европи переходить бльок націоналістичної Італії та Німеччини, до котрого прилучаться ще інші середньо-европейські держави. Через це настала паніка між тими державами, що повстала на основі мирових договорів, або й побільшили свої території коштом центральних держав. Перед між ними веде Франція. Проти цеї групи виступає чимраз то наглядніше Італія, що вийшла з війни невдоволеною і розчарованою у своїх надіях на територіяльні прибутки, обіцяні їй антантою. Мусоліні видвигнув домагання ревізії мирових договорів, які показались перепоною для мирного співжиття народів, і знайшов таким кличем бажаний відгук в Німеччині та інших державах, що стратили свої території на річ антанти та її союзників. Таким чином заострення міждержавних відносин сталось дуже небезпечне і може дійсно спровокувати війну, бо вибухового підкладу назбиралось досить.

Осторонь від оцих двох груп стоїть Англія, що намагається впливати мирно на них і посередничить між ними. Вона недвозначно дала Франції та Польщі до пізнання, що в разі спровокованої ними війни вона не буде мішати в конфлікт, ані їх не піддержить. Англійський премієр пішов навіть дальше: на конференції з Мусолінієм він заявився виразно за ідею ревізії мирових договорів. Упляваний Мусолінієм союз чотирох держав, Англії, Франції, Німеччини та Італії, мав би бути заборолом мира в Европі на десять літ за ціну усунення найбільш дразливих територіяльних питань. Вже сам факт, що Англія станула по боці Італії, вказує на те, що така ревізія мирів це вимога справедливости і безумовної конечности. Колиб такий союз увійде в життя, то це буде ознакою побіди ревізіоністичної думки, а деякі часописи доносять навіть, що цей союз буде звернений проти ширення большевизму в Европі. Оця можливість набирає спеціяльного інтересу та зачіпає посередно і нашу справу.

Чи европейська дипльоматія покажеться настільки далекоглядною, щоб перевести намічену ревізію без проливу крови, це покажуть найближчі місяці. Як звичайно в таких випадках, повстануть торги, котрі можуть покінчитися згодою, або й ні. А тимчасом принципіяльні вороги будуть держатися на поготівлі.

На випадок війни на сході Европи український народ буде таксамо вмішаний у заверуху, як у 1914 році, всеодно, чи посередно чи безпосередно. І тоді прийдеться йому кинути на вагу і свою силу та приготуватися, наскільки він взагалі буде фізично і політично до того приготований. Але й у такім випадку, як би тими часами не мало прийти до війни, то українське питання все таки буде актуальне. Коли хтось між нами є тої думки, що воно не є актуальне, то вже найвища пора зробити його актуальним. І тут таксамо мусимо поспитати самих себе, чи і на скільки ми зможемо стати впливовим та рішаючим чинником в полагоді нашої власної справи. Чи може по давному будемо занадто уповати на чиюсь добру волю, котра вже якось виведе Ізраіля з єгипетської неволі?

А покищо положення нашого народа дійшло вже до верхка розпуки. З політично-державного боку наша ситуація катастрофальна. Наша територія розірвана поміж чотирох хижаків, наша суверенність перейшла на наших окупантів. Як недержавна нація, не маємо ніякого заступництва, не маємо ніякої міжнародньої інституції, котраб обстоювала наші національні інтереси. Ми підпорядковані лише спільному імю міжнародніх пасербів — т. зв. національних меншин, котрим доступ до світового трибуналу, Ліґи Націй, є дозволений лише бічними дверми, дверми для слуг та підданих — і то тільки тоді, коли це світовим верховодам завгодно і коли вони ласкаві вислухати наші кривди та жалоби!

Позбавлена інших засобів для самооборони, підносить наша іміґрація спорадичні масові протести проти надужить і варварств наших окупантів. Ми зрушуємо наші маси, свідомлюємо їх з недолею Батьківщини, але чужий світ не є належно обзнакомлений з нашими болями і бажаннями, і нам приходиться за кождим разом тяжко впливати відповідно на публичну опінію чи урядові чинники. Великий зрив обурення нашого народу проти пацифікації був успішний завдяки чужій пресі та впливовим одиницям інших народів. Однак сам режім і система насильства остаються на дальше такісамі а протести, як акти моменту, відрухи хвилевого обурення, тонуть у нашій немочі, дають нам свідоцтво слабости, що ми не в силі спромогтися на щось видатніше. Нераз приходиться чути від чужих народів здивування і неймовірність, щоб така велика нація було несамостійна та обмежувалась до самих протестів.

Мало користи, як вже сказано, є з наших жалів перед Лігою Націй. Там дипльоматичні вельможі вже від самого початку її існування числяться тільки із сильними міра сего, з таким вічним параграфом природи, яким є сила, або із зорганізованим фронтом рішучости, а не з прошаками від якихось там національних меншин! Зрештою оця зателепана негідниця стратила кредит не тільки у нас, вивласнених гонитвітрів.

Пробуємо заінтересувати світ нашою культурою, економічною організацією та її здобутками, улаштовуємо принагідні вистави місцеві та аранжуємо представлення національних танків по Америці, приготовляємось до світової вистави в Шікаґо, щоб і таким способом пропаґувати нашу національну справу. Наше громадянство безумовно мусить підперти оцю виставу, бо і такий шлях необхідно конечний. Ми повинні вживати усіх засобів, щоб пригадувати світови наше існування. Однак ми не повинні покінчити наших зусиль на самій виставі. Чужинці знову задумаються та запитають себе в душі: що далі? Чому такий народ, талановитий, з прекрасною національною культурою, та не заслужив собі на кращу долю? В чім лихо? Де його корінь? Чому робить оцей народ лиш один крок, а де другий? Де якась його акція на міжнародній арені? Що властиво є з оцим народом?"

Проф. Андрій Микитик.
(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ

2.

Проект від Тов. Дністер, відділ 361 У. Н. С.

Цілий світ переживає тепер надзвичайно важку економічну крізу. Та кріза діткнула майже кожду людину в більшій чи меншій мірі, діткнула вона всякі бизнесові підприємства, діткнула також і нашу організацію, Український Народний Союз. Щоби зарадити тому загальному лиху, одиниці, організації, партії беруться до спільної праці, не дивлячись на свої особисті переконання, чи на політичну партійну приналежність. Наглядний примір такої співпраці дають нам тепер тут в Америці демократична й республіканська партія, які обєднуються під одним спільним кличем для поборювання спільного лиха.

Духом такої співпраці, солідарности й вирозуміння повинні бути переняті й наші делеґати, коли вони зідуться до Дітройт, на 18-ту Головну Конвенцію, та будуть там радити над добром У. Н. Союза, який також старається перевести такі реформи, які відповідалиб часови й обставинам, серед яких членам того Союза приходиться тепер жити. Руководячи щирою і смілою думкою та постановою радити на тій Конвенції тільки в користь нашої організації, ми певно зможемо принести для своїх членів такі успішні зміни, яких вони очікують, а на які ми, як їх заступники, повинні відважно постояти й доконати. І так відділ 361 У. Н. Союза подає під розвагу Шановним Делеґатам деякі точки, які він уважає, що будуть корисні для нашої організації.

1. Делеґати на 18-ту Головну Конвенцію повинні застановитись над вирішенням місця відбування будучих конвенцій. Це вирішення малоб бути вже остаточним. В тій цілі можна булоб змінити відповідно статут, або передати справу Головному Урядови до вирішення. Рішення повинно вийти таке, щоб всі конвенції, звичайні чи надзвичайні, відбувались в стейті й місцевости, де є найбільше членів У. Н. Сєюза. В той спосіб заощадиться гроша на подорож більшости делеґатів, як рівкож і час, який забирається на кождій конвенції на вирішення цеї справи.

2. Вже довший час кружляють чутки між членами У. Н. Союза, що 18-та конвенція буде останньою з таким числом делеґатів, як це до тепер практикувалося. На місце такої конвенції малиб прийти окружні чи стейтові, які вибиралиб делеґатів на Головну Конвенцію. Наскільки ця справа малаб прийти тепер під розвагу, то наш відділ рішучо заявляється проти введення такого роду конвенцій. Наша організація є побудована на національно — демократичній платформі, яка надає право як найширшому загалові членів заступати ту організацію, брати участь в нарадах на її поліпшення, та рядити нею. На випадок заведення конвенцій з малою горсткою заступників, з демократизму не остане і сліду. Наш відділ є однак за введення зміни такої, щоб кождий відділ, маючи найменше 50 членів, мав аж тоді право висилати одного делеґата, а не як це до тепер є, що вже 25 членів мають право на одного заступника. З цього булаб подвійна користь. З одної сторони це був би свого рода примус, щоби малі відділи перевели між собою злуку, якої нам так дуже потрібно, а відтак і гроша можна булоб заощадити на саму конвенцію. Тоді оминеться також те непорозуміння, яке повстає завжди перед самою конвенцією, коли то відділи з кількома членами спішно лучаться, щоб мати право заступництва, а що кождий хотів би мати свого делеґата, то, очевидно, не можуть погодитись. Нехай отже ввійде в життя постанова, що кожда пятьдесятка має один голос.

3. Наш відділ заявляється дальше за те, що голова У. Н. Союза повинен бути головою канцелярії Союза, там перебувати і за неї як голова відповідати. Досі голова, мешкаючи близько чи далеко від осідку Союза, полагоджував всякі справи почтою або доїжджав, як заходила потреба. Хотяй голова бере місячної платні тільки 50 долярів, та однак поїздки, дієти таксамо досить коштують, отже краще булоб дати голові відповідну місячну платню, а тоді й урядник був би в офісі, й праця булаб інша, а при тім видатки булиб мало що більші. Видатки булиб майже такі самі, колиб до того перевести ще й таку зміну, що голова Союза є заразом і касієром. В американських компаніях часто так буває, що одна особа справляє два уряди, отже і в нас можна це зробити.

4. Комісія просьб і скарг, котру вибирається першого дня конвенції, повинна здавати свої звіти кожного дня перед замкненням засідання конвенції, а не так, як це робилось на останній конвенції.

5. Щоб оминути на будуче ті неприємности, які є получені з викидуванням радних зі засідань Головного Уряду, з відділових зборів, чи то навіть з самої конвенції, наш відділ заявляється за те, що параграф 268, де кажеться — що кождий Українець або інший Славянин може стати членом У. Н. Союза, повинен бути змінений в той спосіб: Кождий Українець або інший Славянин **за виїмком комуніста** може стати членом У. Н. Союза. Старий параграф був добрий колись, де про комунізм ніхто ще не знав, та тепер треба його змінити.

6. Щоб притримати при Союзі ту молодь, яка вже в нім знаходиться, а головно, щоби збільшити ряди Союзовців новими, молодими членами, конвенція повинна повзяти конечно якесь рішення в справі злуки відділів, бо при злучених великих відділах можна буде далеко лекше притримати молодь, творячи для неї осібні молодечі відділи, а тимсамим даючи їй більшу заохоту належати й працювати для тої організації, в якій вона має свій голос, і яка старається також і для тої молоді щось зробити.

7. Наш відділ уважає, що кляса ч. І. з оплатою 25 центів в Молодечім Департаменті повинна бути замінена на клясу ч. II. з оплатою 50 центів місячно. Таку реформу належиться перевести тому, бо дитина з кляси ч. І. не має жадної користи, хіба тільки в випадку смерти. Така дитина, вступаючи приміром у другім році життя до У. Н. Союза, вплатить до 18 року життя 48 дол., та з тої вплаченої суми користати не може, хіба що помре. Молодечий Департамент повинен бути зреформований ще і в той спосіб, що крім зміни кляси ч. 1 на клясу ч. II, пожаданим булоб впровадити зовсім нові табельки в роді „15 або 20 літ Ендовмент Поліси" за відповідною оплатою місячних чи річних вкладок, так, як це мають інші асекураційні компанії.

8. Вкінці наш відділ пропонує, щоб видавання тримісячника „Джувенайл Магазін" зовсім здержати, а на місце того журналу відпустити одну сторінку у „Свободі" для молодечого Департаменту. Журнал коштує річно $1,424, а за ті гроші можна булоб дістати нову, свіжу редакційну силу, яка, будучи тут роджена і знаючи добре англійську мову, моглаб редаґувати власне ту одну сторінку для молодіжи. Промовляючи до неї в дусі своєріднім і ціхуючім спосіб думання тутешньої молоді, ми віримо, що в той спосіб можна буде далеко скорше заінтересувати ту молодь нашою організацією та звербувати її в ряди Українського Народного Союза.

За Відділ 361:

Ілія Гузар, голова; **Яків Вайнер, Михайло Боднар,** секретарі; **Йосиф Чемеринський,** касір. **Ілія Гузар, Михайло Боднар,** делеґати на 18. Конвенцію.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана членця У. Н. Союза складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $75, котрі стали мені великою помічю у моїм нещастю. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Паранька Ільків,
Елизабет, Н. Дж.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ УКР. НАРОД. ДОМУ В БАЙОН, Н. ДЖ.
відбудеться
ВІДЧИТ
на тему: **„РІДНИЙ НАШ КРАЙ"**, виголошений д-ром Л. Цегельським з Ню Йорку в українській і англійській мові.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1933 РОКУ
В ГАЛИ НАРОДНОГО ДОМУ, 35 WEST 19th STREET, BAYONNE, N. J.
Початок в годині 3-тій пополудни.
Шановні Українці і Українки міста Байону! Просимо прибути на той відчит, де почуєте дещо нового. Так само просимо усі молодечі кахби, усі українські діти, хлопців і дівчат повнюче 12 літ, — ви почуєте відчит в англійській мові. Просимо родичів нехай вишлють свої діти, бо як самі знаєте, такого відчиту в Байоні ще не було. На мітінгу Народного Дому 15. березня ухвалено відсвяткувати 4-літну річницю в неділю, 28. травня (мая) троха пізніше, як попередними роками. Просимо усі товариства не робити на той день ніяких підприємств, щоби одні другим не робили перешкод. Також ухвалено влаштувати пікнік 16. липня ц. р. Просимо прибути численно. — **Комітет.** 79

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СТАРАННЯМ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ ПРИ УЧАСТИ АМАТОРСЬКОГО КРУЖКА ТОВ. „БУДУЧНІСТЬ"
будуть виставлені напричуд гарні і доволі смішні дві комедії:
„ЧОРТ НЕ ЖІНКА"
і
ТРОХ ДО ВИБОРУ
В СУБОТУ, ДНЯ 8-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1933 РОКУ
В СІЧОВІЙ САЛІ,
229 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.
Початок в годині 7.30 ввечір. Вступ 35 центів.
Аматорський кружок докладає всіх старань, щоби комедії випали як найкраще. І тому кождий повинен не опустити тої нагоди прийти і одушевитись гарно цими смішними комедіями, а тимсамим дати духове здоволення до дальшої праці тим, що працюють для добра українського загалу тут і в старому краю. **Незабудьтеж, субота, 8-го квітня.** 79-80

ПЕРШИЙ РАЗ! В БОФАЛО Й ОКОЛИЦІ! ПЕРШИЙ РАЗ!
будете мати нагоду побачити українську патріотичну і історичну драму в 4-ох діях
ТАРАС БУЛЬБА
після повісти М. Гоголя.
ПОСТАВИТЬ ЦЮ ДРАМУ УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНЕ ТОВАРИСТВО „БАНДУРИСТ"
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-го КВІТНЯ (APRIL) 1933 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 448 ELK STREET, BUFFALO, N. Y.
Початок в год. 7-мій ввечір точно. — Вступ 35 ц., діти 10 ц.
Режісер і дірігент хору о. С. Мусійчук.
Громадяни! Штука ця гарна і інтересна. В ній бере участь 20 козаків в костюмах, спроваджених з Ню Йорку, і 3 женщини. Козацький танок „Герц" виконають танцюристи Школи Авраменка. Не опустіть нагоди побачити „Тараса Бульбу". 79,9

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН І ТОВ. ГОРОЖАНОК
: буде виставлена штука :
„ЗІВЯЛА РОЖА"
драма в пятьох діях зі співами з життя Українців на американській землі. Написала Анастасія Рибакова.
В НЕДІЛЮ, 9-ГО КВІТНЯ 1933 Р.
(SUNDAY, APRIL 9, 1933)
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,
849 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.
Початок точно в годині 8-мій ввечір.
В штуці виступають слідуючі першорядні філадельфійські сили: пані: **А. Рибакова, К. Шмандова, А. Рій;** панни: **А. Жмутяк, Ю. Белюх, М. Шеґда;** панове: **М. Рибак, Т. Свистун, І. Крамар, І. Кіценюк.**
Дохід з вистави призначений на світову виставу в Шікаґо, тож приходіть численно. 79-80
Анастасія Рибакова.

ПОВІДОМЛЕННЯ, ГАРТФОРД, КОНН.
Отсим подається до відома, що Політичний Комітет, який був проголошений в 74 числі „Свободи", що є розвязаний, істнує дальше. Цей відклик робить секретар Політичного Комітету
Петро Драпяк.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК
ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ
ПОВЕРХ 120 НАЙФИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.
Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.
Ціна $1.10.
Замовляти: SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

DR. H. MENDLOWITZ

повідомляє, що отворив офіс в WILLIAMSBURG під ч.

252 BERRY STREET, BROOKLYN, N. Y.

Телефон: EVergreen 6-3959.

ГОДИНИ денно від 1—4 пополудни; в неділі від 10—12 вполудне, в середи і суботи вечерами від 6—7.30.

Офіс на FLATBUSH-ніц ч. 2200 AVE. J, BROOKLYN, N. Y.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

БИЛКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ,

Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і висловіть проснемь щодо вашої справи.

Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шум, кишкові й віддихові недуги, загальне ослаблення, нервайтс (запалення нервів) і хронічний ревматизм; горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок.

X-Рей екзаміняція крови і хемічні спроби.

Вприскування сироватки і щепляки.

ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS 110 EAST 16th ST. N. Y.

медичний практик 25 лт. (межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).

ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; неділі від 9. рано до 4. попол.

ДІТОЧИЙ РЕПЕРТУАР.

ОЛЕНКА, дитяча песа на 3 дії, Матвієнко (9 осіб) .... 25 ц.

ЧЕРЕЗ ФАЙКУ, Сценічна картина в 4-ох відслонах, Роман Завадович (7 осіб) ..... 25 ц.

В МАМИН ДЕНЬ, сценічна картина в 3-ох діях Іванни Блажкевич (11 осіб) ..... 20 ц.

СВЯТО МАТЕРИ, сценічний образок на 2 дії, Марія Козоріс-Баріляковка (8 осіб) ..... 20 ц.

МАЛАНКА, сценка на 1 дію для діточого виступу написана на тлі народнього переказу. М. Дашкевич (9 осіб) ..... 10 ц.

ЗЛИДНІ. О. Олесь, 4 картини ..... 20 ц.

МІКИТА КОЖУМЯКА, О. Олесь, 4 картини ..... 15 ц.

ВЕРЕДЛИВА ПРИНЦЕСА, песа на 3 дії (12 осіб) .... 15 ц.

ОДНОЇ НОЧІ, образок на 1 дію, А. Животко (5 осіб).. 10 ц.

ТАРАСІВ ДЕНЬ, сценка для діточого театру в 1 відслоні А. Коломиєць (11осіб) ..... 20 ц.

ПОЖУЛУВАЛА ЗАПІЗНО, сценічна картина в 1 відслоні (7 осіб) ..... 15 ц.

МАТЕРИНА СЛЬОЗИНКА, дитяча різдвяна песа-казка на 3 дії, написав Василь Атаманюк ..... 20 ц.

Замовлення з належитістю слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК, ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ.

НОВА КУХНЯ вітамінова	$ 75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ КУХАР	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА, практичні поради і поясненя в українській мові, як варити і печи на англійський спосіб	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

SVOBODA,

P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ повинні дбати, щоб їх діти вміли добре по українськи читати, писати та говорити. **Докладне знання нашими дітьми рідної мови, читання й писання, то запорука розвитку української культури, свідомости і знання, поширення української газети і книжки.** Всі знають, що **найлекше і найскорше можна вивчити дітей української мови і письма на читанках нової системи укладу Миколи Матвійчука.** Найновіша метода, легкий зміст, першорядне виконання, приступні ціни.

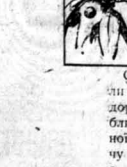

Памятайте про те, щоб Ваші діти вчилися з читанок Матвійчука. Досі вийшли: Перша книжечка, 40 центів; Друга книжечка, 45 центів; Третя книжечка 60 центів; Четверта книжечка, 75 центів. Дістати можна у

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PROTEST FILED ON POLISH RULE.

Groups Here Send Resolution to Washington.

Resolutions of protest against alleged persecution of Ukrainians in Western Ukraine and of Lithuanians in Vilna by Poland have been sent to the State Department at Washington and to the League of Nations at Geneva by representatives of fourteen organized groups in this city. The statement which appeals "to the U. S. Government to prevail upon Poland to carry out her international obligations regarding special guarantees in favor of racial, linguistic or religious minorities," was drawn up as an expression of more than 1,500 Ukrainians and Lithuanians at a mass meeting in Ukrainian National Home, 214 Fulton street.

"Poland, by her policy of disturbing, hampering and destroying the free devepolment of the economic life of the Ukrainians and Lithuanians, is spreading distrust and unrest as well as hatred of the government in various classes of the populace, thus undermining not only the structure of law and order, but the very foundations of international peace," the resolution states.

The mass meeting was sponsored by the Ukrainian Democratic Club with the cooperation of seven other Ukrainian organizations and six Lithuanian groups. Attorney Marcel Wagner and Frank Savick were co-chairmen of the meeting. Speakers included Michael Galinowych, Rev. Joseph J. E. Simonaitis, pastor of St. Peter's and St. Paul's Church; Rev. Joseph Chaplinski, pastor of the Ukrainian Church; Dr. Luke Myshuha, editor of the Ukrainian paper, "Svoboda"; Charles Vilniskis, manager of the Lithuanian Universal Bureau; Roman Slobodian and Harty Jewusiak. Musical numbers were furnished by the Ukrainian church choir under the direction of Prof. Michael Yadlowsky and the choir of St. Peter's and St. Paul's Church under the leadership of Prof. Joseph Zilevisius.

(Elizabeth Daily Journal, March 29, 1933).

—o—

UKRAINIAN GROUP TO HONOR POET'S MEMORY.

The United Ukrainian Societies and clubs of Jersey City are sponsoring a memorial concert in honor of the Ukrainian poet and bard, Taras Shevchenko, to be held in the new Ukrainian Center, 181 Fleet St., 7:30 tomorrow evening. No admission fee.

The program will consist of selections by the Lysenko Choir, under the direction of Andrew Gela. There also will be selections by the Ukrainian Children's Choir and Orchestra, also under the direction of Gela, and solos sung by Gregory Shustykevich, basso; Marie Gela, coloraturo soprano; Mildred Mylanowich, lyric soprano and other members of the Lysenko Choir.

As main speaker of the evening, Dr. Luke Myshuha will give a brief talk on the life and works of Shevchenko. A short sketch of Shevchenko's life and works will be given by William Gela, who will speak in English for the benefit of the American guest.

Honorary chairman is the Rev. Vladimir Lotowycz, pastor of the local Ukrainian Catholic Church. Master of ceremonies will be Attorney Marcel Wagner.

(Jersey Journal, April 1, 1933).

—o—

UKRAINIAN CHOIR TO GIVE CONCERT.

Sts. Peter and Paul Musicians Group to Sing at M. E. Church on Palm Sunday.

The choir of 40 trained voices from the Ukrainian Greek Catholic church of Sts. Peter and Paul, Ansonia, of which Rev. Alexander Rotko is pastor, will give a concert of sacred music on Palm Sunday evening, April 9 at 7:30 o'clock, at the Shelton Methodist Episcopal church. The choir will be directed by Professor Roman Hvozdevich, organist at Sts. Peter and Paul church.

The Ukrainian choir sings, unaccompanied, the beautiful music of the Eastern church, and they do it with such feeling and expression, that one is truly carried into the mood of genuine worship. Anyone who has been privileged to hear the Ukrainian choir sing will understand that, in addition, a real musical treat is in store. In addition to the choir, Prof. Hwozdevich's son, Arthur, will play the violin.

(The Evening Sentinel, Ansonia, Derby, Shelton, Seymour, Friday, March 31, 1933).

Непримений посмак в устах.

Неприємний посмак це поганя ознака, що один або більше життєвих органів не функціонують правильно. Травлення може бути лише, злетит гуморі, викликувати погані кишки печінні, непридатний відночинок у ночі і т. п. — все те вказує на потребу правдивого й справжнього ТОНІКУ.

Nuga-Tone

був опісланий спеціялістом-лікарем саме на ці недомагання. НУГА-ТОН привертає здорове функціонування органів у задивлено скорше часі. Перестаньте безпокоїти непотрібно себе і своїх приятелів. Підіть до свого аптикаря і купіть собі за одного долара одномісячний трактамент — НУГА-ТОН продається з повною гарантією, коли чема полекші по двадцятьох днях, гроші звертаємо.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

„СВОБОДИ"

УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

Вартість Книгарні $18,612.75.

Пишіть по найновіший катальог

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 107, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в кінци цього місяця, в годині 2-гій пополудни, в Юнион Гаали, 2748 Ла Гренцер ул. Кождий член обовязаний має бути. Бо є дуже важні справи до полагодженяя. Довгий член, що не відбере ся на мітинґ, нехай не думають, що урядники будуть клопотатися, щоби було чим до Союза. Бо не будуть. — Д. Медвецький, предс.; С. Абрамяк, кас.; М. Корнова, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 9-го квітня, в годині 12.30 в полудне, в салі У. Н. Дому. Хто ще не віддав своєї старої грамоти, а бажаючи зміняти на нову реформу, то хорошо принести на мітинґу стару грамоту і підписати апліканцію на нову „палісу". Довгучні члени повинні виплатити до вкінчення, бо в товариньскі касі не будеться закладати за нікого. — Микола Задерецький, предс.; Осип Заноточний, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбуде ся в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти і принести старі грамоти до вимяни на нові, а особливо довгучні повинні це зробити. Також члени, котрі заплатили до доктора, можуть вже користати вразі слабости. Котрі члени ще хотіли заплатити то то можуть, один долар, а потім решта. — Тимко Калямук.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 226, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни. Проситься членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Члени, котрі виміняли свої старі грамоти на нові, будуть ласкаві прийти і взяти собі нові грамоти. Члени, котрі хотять виміняти свої старі грамоти і дістати на нові, нехай принесуть з собою свої старі грамоти. — Григорій Гарасюк, секр.

ДЕТРТОЙТ, МІШ. Тов. Українського Народного Союза, від. 262, подає до загального відома усім своїм членам і членкиням, що квартальні збори відбудуться в неділю, 9 квітня, в годині 12.30 в полудне, в салі при Клінерт ул. На ці збори повинні усі членки прибути, бо є справи до полагодженя. Довгучні члени нехай стараються виміняти грамоти, або сплачувати довг, бо вже дальше на них кредитуватись не можна. Такожмо за діти дрібо платити, хто по части. — Петро Кінц, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. оТв. Мир, від. 324, повідомляє, що квартальні збори відбудуться в суботу, 8-го квітня, в домі Укр. Громади на 25-ій і Брин ул., в годині 7.30 вечір. Ще раз приповмнається докинути щоби не карнівати, кого не суспендується за невплачених вкладок. Котрі члени хочуть перейти на нову систему, хай принесуть старі грамоти. — Гр. Григорчук, предс.; Н. Зубік, кас.; Туркот, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михайла, від. 30, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в Укр. Нар. Домі, 1020 Норт 9-та ул. Кождий член повинен явитися. — Дмитро Бакай, предс.; Петро Іванкович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 9-го квітня, зараз по Св. Божій, в салі церковній на Клаєм і В. 7-ій ул. Проситься кождого члена прибути, бо є важні справи до полагодженя. Довгучні мають старанно постарати ся виміняти свої довгучні. Члени, котрі переписались зі старих родів на нові отримають свої нові грамоти на мітинґу. Члени, котрі не переписались на нові роди, нехай принесуть старі грамоти на мітинґ і переміняться на нові роди обслуженя. — Микола Бусько, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в квітни, в салі церковній при Ґоулд і Райс ул., зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути, бо довгучники проситься виримати свої залегелости, бо сесьи ще раз, що кождий член має принести з собою платівку книжочку, а хто не зміняв грамоти, нехай зробить це, або виріняв свої місячні вкладки. — Андрій Малькович, предс.; Петро Травко, кас.; Мих. Черкас, секр.

ГРЕЙТ МЕДОВ, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в квітни, в салі церковній. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодженя. Довгучних членів проситься прийти і виріняти свої залегелости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто хоче зміняти грамоти, нехай принесе свої старі грамоти і виміняв на нові. Буде квартальне справоздання та інші важні справи до полагодженя. Не виконійся член заплатить карну 50 ц., а управник 1 дол. — Микола Троновський, предс.; Конст. Купер, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 квітня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі при 618 В. Лакавана Ест. Проситься всіх членів прибути на означений час. — Р. Рубльовський, рек. секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх членів і позамісцевих членів, що мітинґ відбудеться 9 квітня, в годині 2-гій пополудни, на ул. 223 — 2-ій ул. Проситься прибути на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Довгучних напоминається виріняти свої залегелости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі переписались до нового роду, одержать нові грамоти на мітинґу. Котрі члени бажають переписатись до нового роду, нехай принесуть старі грамоти. — Микола Щур, секр.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 203, повідомляє своїх членів і позамісцевих члениць, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в Українськім Гаали. Напоминається довгучних члениць виріняти залегелі довги і старатись заплатити свої вкладки, на квітень, бо каса грошей не має, бо в банку дістати не можна. Тоже члени хочете бути дальше обезпеченими, то мусите вкладки платити. Багато члениць начали виміняти старі грамоти на нові і будуть могли дістати позичку. Котрі члениць хочуть виміняти грамоту, то просимо принести стару грамоту на мітинґ. — Анна Бадрин, предс.; Анна Кузьчак, кас.; Катерина Бейц, секр.

АВІНОДЕКЯТ, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в домі де звичайно. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо маємо важні справи до полагодженя. Довгучні члени зволять виміняти свої залегелости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Хто хоче зміняти свою грамоту до нового роду, то просимо принести стару грамоту на мітинґ. — Микола Головка, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николяя, від. 369, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що квартальні збори відбудуться в суботу, 8 квітня, точно в годині 7-мій вечір, в Укр. Нар. Домі, на Газдер Роад. Проситься членів і члениць явитись на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Остерігається тих членів, котрі ще мають залегелости в старім роді, щоби перегляну сего місяця сплатити, бо за березень мусіть платити на нову систему. Члени, котрі не зможуть платити своїх місячних вкладок, то по отриманню нових грамот будуть мощи позичити собі на стари грамоти на оплаченні своїх вкладок. Не виконійся член буде відвічальний після статута. — Ігнатій Климишин, предс.; Яків Грабар, кас.; Павло Сенькін, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Я. Українське Тов. Січ, від. 282, повідомляє членів і члениць, що бо обовязковмо перенимись на місячних зборах 9-го квітня. Довгучні члени, коли не явиться, будуть суспендовані. — Віктор Осьсухівський, предс.; Михайло Малімон, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться 9 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в Набоженськім Домі, бо є справоздання уряду і контр. комісії за три місяці. Кождий член має бути на зборах. — Василь Вишний, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 192, повідомляє членів і члениць, що відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в салі парохіяльній, 45-ій і Говн Ест. Пасайк, Н. Дж. Є Тов. справи до полагодженя, тому обовязком є кождого члена бути на зборах. — Мих. Шевцю, предс.; Григ. Яськів, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. «Українська Січ», від. 30, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 квітня, в годині 7.30 вечір, в салі церковній. На ці збори член мусить явитися, бо є важні справи до вирішення. Будуть справоздання і нові грамоти тим членам, що перейшли до нового роду. Котрі члени хотять зміняти стару грамоту на нову, нехай принесуть з собою на збори стару грамоту. Пригадується довгучним членам, що хто не зробить свої вкладки, будуть суспендовані, бо секретар більше по хатах на ціле членів проваж. — Н. Варій, предс.; М. Шиманський, кас.; І. Ґанка, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє своїх членів і позамісцевих членів, що з причини снігу, збори звичайні відбудуться в суботу, 8 квітня, в годині 7-мій вечір, під ч. 6035 Ґлендер Ест. Проситься членів кождого члена конечна. Проситься платити місячні вкладки за себе і за діти. Пригадується ще раз, що кождий член має принести з собою платівку книжочку, а хто не зміняв грамоти, най зробить це, або виріняв свої місячні вкладки. — Андрій Малькович, предс.; Петро Травко, кас.; Мих. Черкас, секр.

ГРЕЙТ МЕДОВ, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в квітни, в салі церковній. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодженя. Довгучних членів проситься прийти і виріняти свої залегелости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Д. Дзусдуський, предс.; Ю. Кольба, кас.; П. Ланцик, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в Українськім Гаали, на Вест Кінґ Гайвей. Є важні справи до полагодженя, а також, що комісія має дати справоздання. Довгучних членів проситься заплатити, бо в противнім разі поступиться з 1-ого місця статута. — Петро Дудко, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. оТв. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в церковній гаали. Являється усіх членів прийти і сплатити заплатити, а особливо ті, котрі довго довгують, щоби принесли свої старі грамоти і виміняв на нові, то може кождий член зняти позичку або на щось інше. Не виконійся член, що не заплатить, або не буде інтересент ішурунс, бо в старім роді сего не можна зробити. — Л. Демчук, секр.

РОВЕР, Н. ДЖ. Тов. Вгода, від. 291, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в суботу, 8 квітня, в годині 8-мій вечір, в салі де звичайно. Проситься членів прибути на означений час. Укр. контр. комісія подасть звіт за чверть року, а важні справи до полагодженя. Проситься членів сплачувати свої місячні вкладки. — Н. Тузар, предс.; С. Кузьмак, кас.; Н. Моссора, секр.

ДЕТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 1-ій пополудни, в салі де звичайно. Кождий член і члениця обовязані прийти, бо є дуже важні справи до полагодженя. Напоминається тих членів, що не перенеслись на нову систему, щоби старались платити, бо товариство не зобовязане повертати грошей, котрі переходились на нову систему, бо члени, котрі перебрали свої нові грамоти. Секретар просить поясняти, яку вартість мають нові грамоти, що котрі бажають перейти на нову систему, нехай принесуть свої старі грамоти на мітинґ. Всі старайтесь прийти на мітинґ, щоб почути щось цікавого, що ще не було. — В. Чмир, предс.; Стовпецький, кас.; В. Тарас, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. ім. М. Грушевського, від. 374, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 квітня, в годині 3-тій пополудни, в домі Гаали, 357 Чарлс ст., в годині 4-ій, що Кооперативна У. Н. Дому і Молодечого Товариства уряджують Тоту вечерницерт. Проситься усіх членів прибути в части виріняти свої залегелости, бо збори відбудзоя порожна. Є багато важних справ до вирішення. Буде дискусія і голосування над проектом на новий Статут. Не виконійся член буде караний після уклади відділу Уряд.

САВТ ПЛЕНЫФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 9 квітня, в годині 2-ій пополудни, в У. Н. Гаали на Ломор Ест. Проситься всіх членів прибути на означений час і заплатити залегелости. Бо інакше довгучні будуть суспендовані. Не виконійся член буде караний після уклади Уряду.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 103, відбудуться в неділю, 9 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в домі під ч. 847 Н. Франклин ул. Обовязком кождого члена бути присутним. Просимо приїздуєтся тим членам, котрі бажають перейти на нову систему обезпечення, що принесуть старі грамоти на збори. — Гвіздь, секр.

RADIO.

НЮАРК, Н. ДЖ.

В суботу, Дня 8. квітня, у год. 3. пополудні, відбиває ряд українських пісень з радіостації W-O-R в Newark, N. J. український пресвітерський хор, під управою проф. Юрія Кириченка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК пошукує посади; працьовний, чесний, дбалий про все, що українське, особливо про молодіж, школу і організацію. Писати до: 78-0

Rev. L. A. c/o SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК. Фарба в порошку зі старого краю.

Вісім (8) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 8 красок $1.00. Віск тріплений 10 ц. Кістка до писанки 10 ц. Бразилія (гріски) червоні або чорні 15 ц. пакка. Замовляня враз з грішми посилайте на адресу: 46,9-

UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel. ALgonquin 4-8625.

Урядові години: рано від 11 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

DR. JOSEPH BISANA

(Др. ЙОСИФ БІСАҐА)

український християнський

ДЕНТИСТ

223 SECOND AVENUE,

Temple Courts Bldg., Room 12, NEW YORK, N. Y.

Години урядові: 10. рано до 12. від 2. до 6. пополудни, від 7 до 8.30 ввечір.

Tel. ALgonquin 4-6470.

УВАГА!

Хто хоче довідатись цікавого й бути щасливим ціле житя, нехай пише по ілюстрований маґічний катальог і пояснення Інтересовані будуть задоволені. Пишіть зараз нині, залучивши кілька центів на пошту. 43-

EUROPEAN BOOK SUPPLY CO., 1422 W. Division Street, Dept. 30, Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

Tel.: Orchard 4-2568

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ. (14)

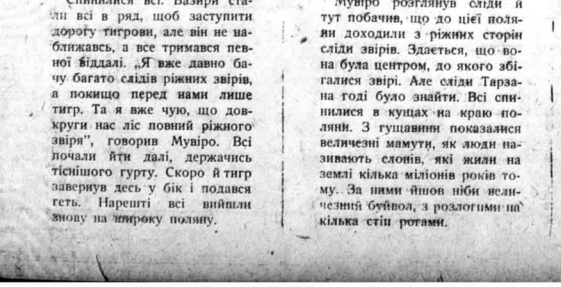

Спинилися всі. Вазири стали всі в ряд, щоб заступити дорогу тигрови, але він не наближавсь, а все тримався певної віддалі. „Я вже давно бачу багато слідів ріжних звірів, а покищо перед нами лише тигр. Та я вже чую, що довкруги нас ліс повний ріжного звіря", говорив Мувіро. Всі почали йти далі, держачись тіснішого гурту. Скоро й тигр завернув десь у бік і подався геть. Нарешті всі вийшли знову на широку поляну.

Мувіро розглянув сліди й тут побачив, що до цієї поляни доходили з ріжних сторін сліди звірів. Здається, що вона була центром, до якого збігалися звірі. Але сліди Тарзана годі було знайти. Всі спинилися в кущах на краю поляни. З гущавини показалися величезні мамути, як люди називають слонів, які жили на землі кілька мілінонів років тому. За ними йшов ніби величезний буйвол, з розлогими на кілька стіп рогами.

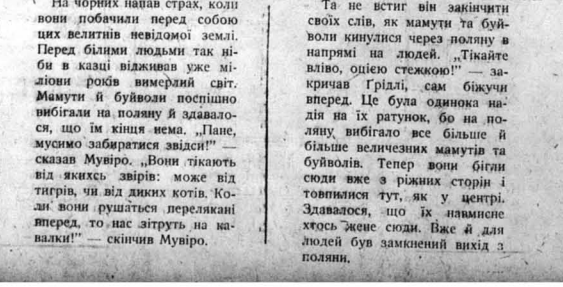

На чорних напав страх, коли вони побачили перед собою цих велитнів невідомої землі. Перед білими людьми так ніби в казці відживав уже міліони років вимерлий світ. Мамути й буйволи поспішно вибігали на поляну й здавалося, що їм кінця нема. „Пане, мусимо забиратися звідси!" — сказав Мувіро. „Вони тікають від якихсь звірів: може від тигрів, чи від диких котів. Коли вони рушаться перелякані вперед, то нас зітруть на кавалки!" — скінчив Мувіро.

Та не встиг він закінчити своїх слів, як мамути та буйволи кинулися через поляну в напрямі на людей. „Тікайте вліво, оцією стежкою!" — закричав Ґрідлі, сам біжучи вперед. Це була одинока надія на їх ратунок, бо на поляну вибігало все більше й більше величезних мамутів та буйволів. Тепер вони бігли сюди вже з ріжних сторін і товпилися тут, як у центрі. Здавалося, що їх нямисче хтось жене сюди. Вже й для людей був замкнений вихід з поляни.